

אור הנר

עזר: נדיה אטון

דבר העזר

"לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא ממי אירא ה' מעוז חיי ממי אפחד" (תהלים כ"ז)

בפרשת כי תבוא התורה מביאה תשעים ושמונה קללות קשות במיוחד, כל מי שקורא אותם אוחות אותו בהלה. אומנם חז"ל במסכת מגילה מרגיעים אותנו מעט. אומרים חז"ל (מגילה לא:): "עזרא הסופר תיקן להם לישראל שיהיו קוראים קללות שבמשנה תורה [פרשת כי תבוא] קודם ראש השנה, כדי שתכלה שנה וקללותיה".

וביאר המפרשים: ראש השנה הוא בחינה גשמית, כל מזונותיו של אדם קצובים לו בראש השנה, קובעים לו פרנסה, בריאות, שלום בית וכו', על זה אנחנו מתפללים 'תכלה שנה וקללותיה', גם אם בשנה שעברה היו קשיים, מעתה תחל שנה וברכותיה.

נהגו בתפוצות ישראל לומר מראש חודש אלול עד הושענא רבה לאחר תפילת שחרית מזמור כ"ז שבתהלים - "לדוד ה' אורי וישעי". נשאלת השאלה: מה מיוחד במזמור זה שדווקא בו בחרו חכמינו לסיים את תפילת שחרית בחודש אלול?

במזמור זה נזכרו כמה וכמה פסוקי אמונה ובטחון שאמר דוד המלך לעצמו לדורו ולדורות עולם עד ימינו אנו, לחזק ברכיים כושלות, להחזיק בחבל הבטחון בה' אפילו בזמנים של צרה וחשיכה. וכך הוא מתחיל "לדוד ה' אורי וישעי, ממי אירא... ממי אפחד, אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי, אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח, והמזמור מסיים במילים של תקווה: "קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'".

להבין היטב משמעות הדברים נקדים לברר מתי חיבר דוד המלך 'מזמור' נפלא זה, ומתוך איזה הסתרה וחשיכה גדולה שהיה שרוי בה יצא לו מזמור זה. סוד זה גילו לנו חז"ל הקדושים ב'מדרש רבה' (ויקרא רבה כ"א, ג) כי כנגד המעשה שיובא להלן חיבר דוד המלך מזמור זה. דוד המלך ברח משאול, לארץ פלישתים לאכיש מלך גת. דוד המלך התיישב בעיר צקלג ושש מאות איש היו איתו הם ונשיהם בניהם ובנותיהם. באחד הימים יצא דוד עם האנשים לעזור לאכיש מלך גת להילחם באויביו, בשלושת הימים בהם שהה דוד המלך במחנה הפלישתים עד ששב לצקלג, פשטו העמלקים על העיר ושרפו אותה כליל באש. העמלקים ניצלו את הזמן שדוד

ואנשיו אינם נמצאים בעיר - פשטו על העיר כשניצחונם מובטח להם.

לקחו בשבי כמעט את כל נשות העיר והילדים שלהם ושללו את רכושם, וכעת ששבו דוד ואנשיו מהמלחמה ציפתה להם הפתעה מרה, עיר שרופה באש וכל משפחותיהם הלכו בשבי.

הנביא מתאר את רגעי המשבר שעברו באותה שעה על דוד ואנשיו, "וישא דוד והעם אשר איתו את קולם ויבכו, עד אשר אין בהם כוח לבכות" (שמואל א' ל', ד') הם היו שבורים ורצוצים, מבולבלים ומרוסקים לגמרי, וכבר אמרו חז"ל (בבא בתרא ח:): "ושבי קשה מכולם", וכמובן שחששו לגרוע מכל באשר לנשיהם, בניהם ובנותיהם, הן ברוחניות והן בגשמיות, להריגות, רציחות ועינויים, שבניהם ובנותיהם יתערבבו בין

הגויים. המפרשים מבארים ('מצודת דוד') שלאחר הבכי, התעוררה באנשי דוד תרעומות קשה על דוד המלך, מדוע לא ציווה להניח שומרים על העיר ובכך היה יכול למנוע אסון. ומשמצאו את האשם הפנו את כל רגשות הזעם כלפי דוד "כי אמרו העם לסלקו, כי מרה נפש כל העם איש על בניו ועל בנותיו" (שמואל א' ל', ו').

אומנם, שבמשך ימי חייו כבר עברו על דוד כל מיני מצבים קשים, כשעמד כבר כמה פעמים בפני הריגה, רדיפות, מכל מקום מעולם לא עמד במצב קשה כזה... שהרי מלבד העמידה על סף הריגה בסקילה, היו לו ייסורי נפש קשים ומרים, שבמו עיניו ראה שהוא עצמו גרם למצב נורא ביותר ברוחניות ובגשמיות לשש מאות משפחות

יום ו' ט"ו אלול תשפ"ו

כניסת שבת: 18:51

יציאת שבת: 19:41

רבינו תם: 20:29

הזמנים לפי אופק באר שבע

פרשת כי תבוא

- אנשים נשים וטף, לרצח רוחני ולרצח גופני, הוא הרגיש שאיבד שתי עולמות, הוא עומד להסתלק מן העולם במיתה משונה על ידי ידידיו הקרובים, ועומד לאבד חלקו בעולם הבא בשל גרימתו למצב כזה נורא למאות המשפחות. דוד המלך לא מצא לעצמו מקום בעולמו באותה שעה מרוב נקיפות מצפון יגון ואנחה, ולא נשאר לו במה להתחזק.

ומה באמת עשה דוד באותה שעה?

הנביא מתאר מה עשה דוד המלך באותה שעה, "ויתחזק דוד בשם אלוקיו" (שמואל א' ל', ו) בהכרה ברורה שלא עזבו מעולם, ובוודאי גם חשיכה גדולה זו לטובתו היא, ולא יעזבוהו בעתיד, ומתוך אותה התחזקות זעק: "ה' אורי וישעי ממי אירא? ה' מעוז חיי ממי אפחד? אם תקום עלי מלחמה - בזאת אני בוטח..."

קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך ושוב קוה אל ה'...". לאחר שהתחזק דוד וביטחוננו בשם. ביקש מאביתר הכהן להגיש עליו את 'האורים ותומים' לדעת את רצון השם כיצד עליו לפעול. בורא עולם קיבל את תפלותו של דוד והשיב לו: "רדוף, כי השג תשיג, והצל תציל" (שמואל א' ל', ח). דוד המלך לא התמהמה היכה בעמלקים עוד באותו הלילה, ולמרות החשיכה בורא עולם סייע לדוד ואנשיו לראות בבירור את שדה הקרב, ה"משבצות זהב" (שמואל א' עמוד תקי"א) מביא את דברי המדרש הגדול (דברים ב', כ"ה) שבורא עולם העמיד לכבודם את השמש שלא תשקע, על מנת שיוכלו להילחם בעמלקים כל הלילה. (המלך דוד)

לכן בחרו חכמינו ז"ל לומר פרק זה כל יום ויום מחודש אלול ועד הושענא רבה, ללמדנו שאפילו אדם שמרגיש שהגיע למדרגה הכי תחתונה בעבודת ה', והשנה האחרונה הייתה לו מאוד קשה, עליו להתחזק ולהאמין שבכוח הימים הללו שנשארו עד ראש השנה יזכה להיכתב לכתובה וחתומה טובה. (באר הפרשה)

עלינו לדעת, לא להסתכל אחורה, אלא תמיד לראות קדימה, לא משנה באיזה מצב אנחנו, הקב"ה תמיד מחכה לנו, עלינו להתחזק כל אחד אחד במה שיכול לפי כוחו ולפי דרגתו, ויהי רצון שנזכה לכתובה וחתומה טובה אמן, שבת שלום ומבורך.

אי"ה מידי יום שלישי מתקיים שיעור תורה מפי הרב נדיה אטון

בבית הכנסת רינת מרים רחוב נחמן אביגד 2 באר שבע בשעה 20:00 בברכת ברוכים הבאים

דבר תורה לסעודה ראשונה

"רבות רעות צדיק, ומכולם יצילנו ה'"

פרשת "כי תבוא" נקראת תמיד בחודש אלול, החודש האחרון בחודשי השנה רמז לדבר אנו מוצאים במאמר המובא במסכת מגילה (ל"א, ע"ב) :

עזרא הסופר תיקן להם לישראל, שיהיו קוראים קללות שבמשנה תורה, (צ"ח קללות שבפרשת "כי תבוא") קודם ראש השנה, שתכלה שנה וקללותיה.

במאמר זה טמון הרעיון שאם חלילה גזרו מן השמים גזרות קשות על ישראל - יהא קיומן והתגשמותן על ידי קריאת פרשת הקללות מספר דברים. בחינת "ונשלמה פרים שפתינו" (הושע י"ד, ג'): וכך יקוימו בנו בפרוס השנה החדשה, דברי הפייטן : "תכלה שנה וקללותיה - תחל שנה וברכותיה".

דורשי רשומות מנו בפסוקי התוכחה שבפרשת "כי תבוא" תרע"ו (676) מלים. כמניין המילה "רעות" וכנגדן מוזכר כ"ו פעמים שם "הויה", העולה לגימטריא של כ"ו. המכפלה של כ"ו בכ"ו עולה בדיוק למספר תרע"ו. על כך רומז הכתוב בתהילים (ל"ד, כ') "רבות רעות צדיק, ומכולם יצילנו ה'". כוונת הכתוב היא, ששם הו"ה, החוזר ונשנה בתוכחה שבספר "דברים" כ"ו פעמים יציל את הצדיק מתרע"ו מילות הקללה העולות גימטריא של רעות.

דבר תורה לסעודה שנייה

אור החיים הקדוש

"והיה כי תבוא אל הארץ... ולקחת מראשית כל פרי האדמה..." בפתח פרשת כי תבוא, מציב האור החיים הקדוש קושיה על מבנה הפסוקים. לכאורה, הפסוק הראשון משאיר אותנו תלויים באוויר: התורה מתחילה בתיאור מציאות ומכריזה "והיה כי תבוא אל הארץ... וירשתה וישבת בה", אך היא נעצרת שם ואינה מפרטת שום ציווי מעשי. רק בפסוק הבא מופיע המעשה עצמו, בלשון: "ולקחת מראשית כל פרי האדמה".

השימוש של התורה ב' החיבור במילה "ולקחת" מעורר תמיהה, שהרי ו' החיבור מעידה על קשר לציווי קודם שהוזכר לפניו, אך בפסוק הראשון לכאורה אין כל ציווי, אלא רק תיאור עובדתי!

מכוח קושיה זו מחדש האור החיים, כי בפסוק הראשון נטמנו שלוש מצוות יסוד, והביכורים היא הרביעית: א. חובת האמונה וההכרה ("אשר ה' אלקיך נותן לך") - לדעת שהארץ היא מתנה מה' ולא מכוחנו. ב. לחימה וירושה ("וירשתה") - החובה האקטיבית לגרש את אויבי ה' ולבער את הרע מהארץ. ג. יישוב הארץ ("וישבת בה") - המצווה הלאומית והפרטית להתיישב בארץ, לבנותה ולהפריחה. ד. הבאת הביכורים ("ולקחת מראשית") - המצווה המחוברת אליהן ב' החיבור, כהכרת תודה מעשית. בכך מלמדת התורה שהביכורים אינם מצווה מבודדת, אלא היא של תהליך שלם של אחיזה רוחנית ופיזית בארץ.

דבר תורה לסעודה שלישית

פניני הבן איש חי

"ויביאנו אל המקום הזה, ויתן לנו את הארץ הזאת..."

במקרא ביכורים מקדים הכתוב את "המקום הזה" (בית המקדש) ל"ארץ הזאת" (ארץ ישראל).

השאלה נשאלת: הרי סדר זה תמוה, שהרי הכניסה לארץ קדמה בשנים רבות לבניית המקדש.

מבאר הרב יעקב ישראל אלגזי זצ"ל, כי בניין המקדש הוא התשובה המוחצת לטענת אומות העולם: "ליסטים אתם שכבשתם את הארץ".

כידוע, הקב"ה הוא בעל הארץ וברצונו נתנה לנו, אך הראיה החותכת לכך היא שציווה אותנו לבנות לו בית לשמי שמים בארץ זו.

מאחר שנאמר "אני ה' שונא גזל בעולה", אילו הייתה הארץ גזולה בידינו, לא היה הבורא משרה שכינתו בתוכה. מעתה, קיומו של בית המקדש בתוכנו הוא ההוכחה העילאית והחוקית לכך שהארץ הועידה הקב"ה לעמו.

משום כך הקדים הכתוב את המקדש, שכן הוא המאמת והמכשיר את זכותנו על הארץ כולה.

דבר תורה לסעודה רביעית

רבי עבדאללה סומך

הרב נולד בבגדאד לכאתון ולרב אברהם יוסף יחזקאל, שהיה עשיר ותלמיד חכם, (בן למשפחת צאצאי רבנו נסים מחבר הווי"ו הגדול). למד תורה והתחנך אצל הרב יעקב בר יוסף הרופא, שהיה אחד מגדולי הדיינים בעיראק בדור שלפניו.

בהגיעו לפרקו נישא לשרה, בת דודו יצחק. בתקופה שלאחר נישואיו, בין לימוד תורה למשנהו, החל לעסוק במסחר כשותף עם הסוחר הבגדאדי רבי משה כבאזה.

כשראה הרב את הירידה הרוחנית בדורו, תלמידי החכמים המבוגרים נפטרו, והחלל שהותירו לא מולא. לא היה איש שיטפח את הדור הצעיר ויכשיר אותו להנהגה הרוחנית. הרב אסף עשרה נערים מתלמוד התורה והחל ללמדם תלמוד, חינוך, ללא דרישת שום תשלום. לעזרתו בא הגביר הנדיב יחזקאל בן ראובן מנשה, שקיבל על עצמו לפרנס את התלמידים בכבוד ולדאוג לכל מחסורם. בשנת ת"ר רכש בית ובנה בו בית מדרש בשם 'מדרש אבו מנשי' עבור הרב סומך ותלמידיו. שמעה של הישיבה התחיל להתפרסם, נוספו תלמידים. התלמידים הוותיקים הפכו למורים לתלמידים הצעירים ועל כולם האציל הרב סומך מרוחו. בין תלמידיו היו, הבן איש חי, כף החיים סופר ועוד. בסוף ימיו הרב נדבק במגפה, וב"ח אלול תרע"ח נפטר.

אי"ה יום שני י"ח אלול יום הילולתו זיע"א

לכרבה והצלחה

שיר בת אושרת
בן ציון בן מירב

לדפואה שלומה

רעות עזיזה
בת רותי
ענת איילה
בת מרים

למנחם עולם ברחמי ר"ה

שידון נועה
בת אסתר
יעל ז"ל
בת אורה תחי'
ת.נ.צ.ב.ה

למנחם עולם ברחמי ר"ה

לאה בת
סוליקה דביבו
ז"ל (הי"ד)
ת.נ.צ.ב.ה

למנחם עולם ברחמי ר"ה

חנה בת חפסה
ימנה בת חנה
ינית בת רחל
ת.נ.צ.ב.ה

דיון משפחתי עם הרב יצחק זילברשטין

שו"ת עם הרה"ג הרב אורן נזרית

הלכות התרת נדרים

שאלה: מה המקור למנהג שעושים התרת נדרים בערב ראש השנה ובערב יום הכיפורים?
תשובה: נהגו לעשות התרת נדרים בערב ראש השנה ובערב יום הכיפורים וסימן נתנו להתרת נדרים בחודש אלול "לא יחל דברו סופי תיבות אלול."

שאלה: האם לכל הנדרים שאדם נדר מועילה ההתרה?
תשובה: התרת נדרים זו שנהגו לעשותה בציבור מועילה רק לנדרים שנדר ולא זוכרים בזמן ההתרה, אבל לנדרים שזוכר לא מועילה התרה זו עד שיפרט בפני אחד מן המתירים שאותו מתיר יהיה בקי בעניני נדרים, אבל בהתרה הכללית שעושים על הנדרים שלא זוכרים, כל אחד יכול להתיר אף שאינו יודע הלכות, רק כשמלמדים אותם הלכות הרי הם מבינים. (שו"ע יו"ד רכ"ח ס"א ס"ז וסי"ד).

שאלה: האם אדם יכול למנות שליח שיעשה לו התרת נדרים בבית הכנסת?
תשובה: אשה יכול למנות את בעלה שיהיה שליח להתרת נדריה לפי שאשתו כגופו וכאלו היא עצמה שם, מה שאין כן באדם אחר שאינו יכול למנות את חברו שליח להתרת נדרים, שצריך שמבקש ההתרה יהיה נוכח בפני המתירים, ולכן מי ששמע התרת נדרים דרך הרדיו לא יצא ידי חובה (שו"ע יו"ד רכ"ח סי"ז, ובט"ז שם ס' רד"ס ס"ז סקמ"ו, ושי"ך ס"ק ע), ובשעת הדחק שאדם לא יכול להגיע להתרת נדרים, יש להקל להתיר ע"י שליח, ודוקא בנדרים דרבנן, כגון שנהג מנהג טוב ולא אמר בלי נדר (ולא בנדר רגיל שצריך פתח וחרטה וכ"כ בהלכות עולם ח"ח עמוד עא).

שו"ת עם הרה"ג הרב בנימין חותה

הלכות אמירת סליחות

שאלה: קטעים בארמית כגון בסליחות או בריך שמיא ופתח אליהו שנאמר בארמית, מה דין אמירתם כשיש עשרה במקום שסיימו לומר הקטע אם יחיד רשאי לאומרו.
תשובה: קטעי סליחות בארמית כל עוד שהמניין נמצאים בסליחות ולא סיימו כל הסליחות רשאי מי שהוא חלק מהמניין לומר הקטע בארמית אפילו שהם סיימו קטע זה. ולגבי בריך שמיא ופתח אליהו רשאי לאומרו ביחיד.

שאלה: האם מותר לציבור שאומרים סליחות בצהריים סמוך לתפילת מנחה והזמן שלהם דחוק לדלג על הוידי שבסליחות כדי לחסוך זמן ולהסתמך על הוידי של מנחה, בפרט כאשר יש חשש שאם לא ידלגו אז הציבור יתפורז ולא יאמרו סליחות כלל.
תשובה: ציבור הנמצא בדוחק של זמן ומעוניין לדלג על אחד מחלקי הוידי ינהג על פי סדר אמירת התפילות בפועל. כאשר אומרים את הסליחות לפני מנחה אין לדלג על הוידי שבסליחות אלא יש לומר אותו כסדרו יחד עם שלוש עשרה מידות הרחמים, ובמקום זאת ידלגו על הוידי והתחנון שאומרים לאחר חזרת הש"ץ של מנחה.
לעומת זאת כאשר אומרים את הסליחות לאחר תפילת מנחה יאמרו וידי כסדר התפילה הרגיל במנחה, ולאחר מכן ידלגו על הוידי שבסליחות

"אָרוּר מִכָּה רַעְהוּ בְּסִתְרִי" (דברים כ"ז, כ"ד). "בְּסִתְרִי" בְּגִימָטְרִיָּה - מָסֶר מָמוֹן חֲבֵרוֹ" (פעל הטורים).

המעשה שלפנינו התרחש אצל שני שכנים, ראובן ושמעון, שהנם שכנים בוילה משתפת. לשני השכנים יש חניון משותף, מקרה ונעול, בו מחנים הם את מכוניותיהם המפארות. והנה, לילה אחד, פאטר עמד ראובן להחנות את רכבו בחניון, אך ראו לו שני שוודדים, ומיד קשעמד לצאת מרכבו, התנפלו עליו וחספו את מפתח מכוניתו. בצר לו, אמר ראובן לשוודדים: "עד שאאתם לוקחים את מכוניתי, ששנה בסך הכל מאה אלף שקל - הנה יש כאן מכונית הרבה יותר חדישה ומעלה, של שכני, ששניה כפול... פדאי שתקחו אותה במקום את שלי".

"דעיון מצאן - הגיבו השוודדים - קצת נקח גם את שלו וגם את שלך..."

השוודדים הצליחו לפרוץ גם את מכוניתו של שמעון, ויצאו מהחניון בדירה, עם שתי המכוניות.

נו, בלנו בטוחים, שראובן ה"מוסר" הנו רשע מרשע. אף מסתבר שהוא אינו רשע ולא מרשע... מאחר יותר הוא גלה את סבת החלטתו למסור את מכונית שכנו לשוודדים: "לא עלה בדעתי לרגע למסור את רכבו של שכני שמעון תחת רכבי, אלא, שמאחר ולמכונית של שמעון מחבר "אתנור" (שהוא מכשיר המודיע על מקומו המדויק של הרכב על ידי תקשורת לווייט), חשבת בלבי, שכדאי יותר שיקחו לעת עתה את מכוניתו, עד שתעלה המשטרה על עקבותיהם באמצעות האתנור..." ומה ארע לבסוף? - אכן, לא חלפו שעות רבות, והמשטרה אתרה, בעזרת האתנור, את השוודדים, ממש לפני כניסתם לעיר עזה... בסיעתא דשמיא חזרו שתי המכוניות אל ראובן ואל שמעון.

ועכשיו בא ראובן ושאאלתו בפיו: "בתחלה שמחתי בלבי על התושיה במסירת רכבו של שכני, אף קצת התעוררו אצלי נקיפות מצפון - שמה לא נהגתי פדיון... האם לאור הנסבות היה מתר לי למסור את רכבו של שמעון? ואם היה אסור לנהוג כן, כיצד עלי לתקן חטא זה?"

תשובה: בודאי שראובן עבר על אסור במסירת רכבו של שמעון לגנבים! והנם שלבסוף החזר רכבו של שמעון בשלמותו, מכל מקום היה סכני גדול שלא היה חוזר, וברור שלראובן היה אסור למסור את הרכב, ולסמוך על כך שהמשטרה תאתר את הגנבים ותשיב את הרכב. וכפי שראינו, רק בדרך גס נתפסו הגנבים ממש לפני הגעתם לעזה. מובן מאליו, שראובן חזב לשלם את מלוא הפסד הוצאות הדלק שנגרמו לשמעון מהמת מסירת רכבו, כי המציל עצמו (אפילו את נפשו) על ידי מסירת ממון חברו, חזב לשלם לחברו את כל הפסדיו (במבאר בשו"ע ח"מ ס' שפ"ח ס"ב). הוסיף הגר"י זילברשטין שליט"א ואמר לראובן: היות ועל ידי מסירת הרכב נהנית ממכשיר האתנור שהתקין שכן, והוציא עליו הוצאות, ראוי אפוא שתשלם מעט עבור הנאה זו, באופן שתשתתף בשליש מדמי התקנת האתנור.

לסכום: לראובן היה אסור למסור לגנבים את רכבו של שכנו. וראוי שישלם לשכנו שלישי מדמי התקנת האתנור.

לדפואה שלומה

סולטנה
בת פרחא
שמעון יעקב
בן סולטנה

לברכה והצלחה

חיים לוי וב"ב
דון דבקה
הודיה לוי
אלמוז לוי
בן שולמית

לדפואה שלומה

יוסף לוי
בן זיקטוריה
נועה בת יפה
דוד בן טטאניה

לדפואה שלומה

ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מירה מרים
בת רחל

לזיווג הגון

שירה
בת ציפורה
חיים בן זיוה

בקשת מחילה מחברו

לפייס את חברו

החוטא לחברו צריך לפייסו בהקדם האפשרי, שכל שעה שהחבר נותר בצער, חטאו גדל. ומכל מקום אם התרשל או התבייש או היה אנוס ולא פייסו, עליו להזדרז לפייסו לפני יום הכיפורים. אמרו חכמים: "עבירות שבין אדם למקום – יום הכפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחברו – אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חברו" (משנה יומא פה, ב). ואפילו יקריב כל קרבנות שבעולם וירבה בתפילות וצומות, אין מוחלים לו בלא שירצה את חברו (ב"ק צב, א).

וידידו לשמים

כיוון שהפוגע ברכושו של חברו או בכבודו, חוטא לחברו וחוטא לשמיים, עליו לפייס את חברו, ובנוסף לכך עליו להתוודות לפני ה' על שעבר על מצוותו, ולקבל על עצמו שלא יחטא בזה עוד. לפיכך, אדם שחבל בחברו או גנב ממנו דבר או הזיק את רכושו, תחילה ישלם לחברו את חובו ויבקש את סליחתו על שציערו, ורק אח"כ יתוודה על חטאו לפני ה'. וכן מי שהלבין פני חברו או דיבר בגנותו, יפייס תחילה את חברו, ואח"כ יתוודה על חטאו לפני ה'. ואם התוודה לה' לפני שפייס את חברו, אין הווידי שלו שלם, ועליו לחזור ולהתוודות לפני ה' לאחר שיפייס את חברו (שערי תשובה ד, יח).

בקשת סליחה בפני כולם

אם דברי העלבון או הגנות שאמר על חברו עוללים לגרום לאנשים להתייחס אל החבר בזלזול או עוינות, עליו לדבר בשבחו בפני כל אותם אנשים שעלולים לחשוב עליו רעות בגלל הדברים ששמעו ממנו. ויסביר להם שכאשר דיבר בגנותו של חברו לא הכיר את התמונה השלמה וכו', וזאת כדי לבטל את השפעתם הרעה של דבריו. כמו כן נכון למי שהעליב את חברו בפומבי, שיבקש מחברו סליחה בפומבי (רמב"ם תשובה ב, ה).

פירוט החטא

המבקש סליחה מחברו צריך לפרט בפניו את החטא, ואם לא נודע לחבר שסיפרו עליו לשון הרע, לכתחילה צריך מבקש הסליחה להתוודות בפניו על כך ולבקש את מחילתו (ב"ח). אומנם אם הוא יודע שפירוט החטא יגרום לחבר

צער ובושה, עדיף שלא יפרט את החטא (מ"א, מ"ב תרו, ג). אבל יתאמץ בכל כוחו לבטל את השפעת דבריו הרעים על ידי שירבה לספר בשבחו ויכחיש את דברי הגנות הקודמים שאמר.

בקשת סליחה

על ידי עצמו

לכתחילה הפוגע בחברו יבקש ממנו סליחה בעצמו. ואם הוא מתבייש או שהוא סבור שדווקא על ידי שליח חברו יתרצה יותר, יבקש סליחה על ידי שליח (מטה אפרים תרו, א).

בקשת סליחה ג' פעמים

אם חברו לא התפייס ממנו בראשונה, יקח עימו שלושה אנשים ויבקש ממנו סליחה בפניהם. ואם לא התפייס, ילך אצלו עוד פעם עם שלושה אנשים וינסה לפייסו. ואם גם בכך לא התפייס, ילך אצלו בשלישית עם שלושה אנשים כדי לנסות לפייסו. ואם לאחר כל זאת לא התפייס, שוב אינו צריך להתאמץ לפייסו, וזה שלא מחל הוא החוטא. אמנם אם פגע ברבו, אפילו אינו רבו המובהק, ילך אצלו אפילו אלף פעמים עד שימחל לו (רמב"ם תשובה ב, ט; מ"ב תרו, ז).

לא יהיה אכזרי מלמחול

ראוי לנפגע שלא יהיה אכזרי מלמחול, שאמרו חכמים: כל המעביר על מידותיו, מעבירים לו על כל פשעיו. אבל אם הוא אינו מתרצה, גם אין מתרצים לו בשמיים על עוונותיו (ר"ה יז, א). (אמנם כאשר כוונתו להיטיב לחוטא, כדי שילמד להזהר בזה לעתיד, אפשר שלא למחול עד שיבקש סליחה שוב ושוב כהדרת חכמים. אלא שהואיל וכבר ביקש סליחה, צריך הנפגע להסיר מליבו שנאה וכעס, רמ"א תר"ו).

הוצאת שם רע

החושש שאם ימחל לחברו, ישוב זה לפגוע בו, אינו חייב למחול לו. וכן מי שחברו הוציא עליו שם רע באופן שגורם לפגיעה משמעותית בשמו הטוב, אינו חייב למחול לו, מפני שיש ששמעו את דיבתו ואינם יודעים שמוציא הדיבה התחרט על כך. ואע"פ כן, אם מוציא הדיבה התחרט באמת ואף סיפר זאת לרבים והשתדל לבטל את השפעת דבריו הרעים, מידת חסידות וענווה לסלוח לו (עי' רמ"א תרו, א, ומ"ב יא).

זה שנפגע נפטר

אם זה שנפגע ממנו נפטר לבית עולמו, על הפוגע להביא עשרה אנשים ולהעמידם על קברו, ויפרט בפניהם את חטאו, ויאמר שחטא בזה לאלוקי ישראל ולפלוגי זה. והם ישיבו לו: "מחול לך, מחול לך, מחול לך" (שו"ע תרו, ב).

בקשת סליחה בערב יום הכיפורים

יש נוהגים לפני יום הכיפורים לבקש סליחה ומחילה מכל חבריהם ומכריהם. אולם אין במנהג זה כמעט תועלת. ויש שעל ידי מנהג זה מרמים את עצמם לחשוב כאילו הם צדיקים שמרוב זהירות מבקשים מחילה מכל חבריהם, כאשר בפועל הם נוהגים ברשעות, מפני שמהאנשים שבאמת נפגעו מהם, הם אינם מבקשים סליחה. אלא העיקר הוא שיערוך אדם חשבון נפש לקראת יום הכיפורים, ויזכר במי שאולי נפגע ממנו, וממנו יבקש סליחה ומחילה (של"ה מסכת ר"ה דרך חיים קנא). (פניני הלכה)

סרקו את הבדקוד המצורף
והצטרפו אלינו לאתר "אור הנד",
באתר זה תוכלו לקבל את העלונים מכל
השנים סרטונים ושיעורים בהלכה ובאגדה
באהבה רבה

לדפואה שלומה
דודית
בת עמליה
יצחק בן חנה
ענת איילה
בת מרים

לכרכה והצלחה
מרדכי ויפה
מזרנו וב"ב
ליאור ושייר
מזרנו

לכרכה והצלחה
אלג'דיה
בת מרים
מרים (מירי)
בת דות